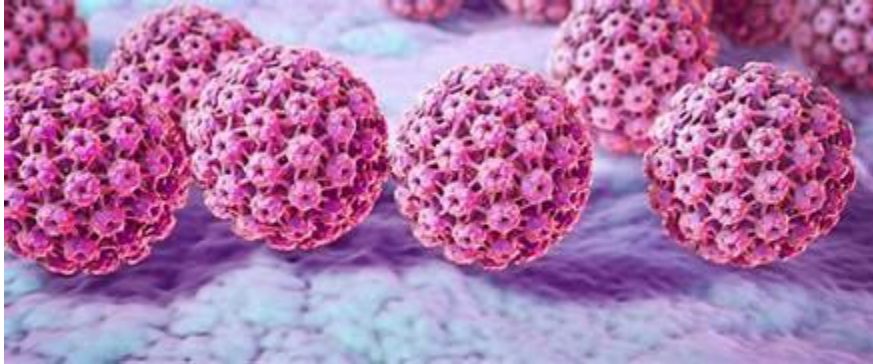

[Type here]

HPV infekcija i vakcinacija

Što je genitalna HPV infekcija ?

Genitalna HPV-infekcija je spolno prenosiva bolest uzrokovana humanim papiloma virusom. Ime se odnosi na grupu virusa s više od 100 tipova, od kojih je više od 30 spolno prenosivo. U većine inficiranih HPV-om neće se razviti nikakvi simptomi, a infekcija će proći sama od sebe.

Tipove virusa koji izazivaju značajnije abnormalnosti na PAPA testu nazivamo "tipovima visokog rizika". Infekcija ovim tipovima može dovesti do razvoja karcinoma vrata maternice, vanjskog spolovila, vagine, anusa ili penisa. Druge tipove, koji obično uzrokuju manje citološke abnormalnosti na PAPA testu ili genitalne bradavice (kondilome), nazivamo tipovima "niskog rizika".

Kako dolazi do genitalne HPV infekcije ?

Svaka osoba koja je ikad imala genitalni kontakt s osobom koja je inficirana HPV-om može biti inficirana HPV-om. To se odnosi i na muškarce i žene koji infekciju dalje mogu prenijeti na svoje spolne partnere, a da pri tom ni ne znaju da su inficirani. Tipovi HPV-a koji inficiraju genitalni sustav primarno se šire spolnim putem.

Rijetko, tijekom vaginalnog poroda može doći do prijenosa virusa s majke na dijete. Još rjeđe se kod djeteta koje je prolaskom kroz porođajni kanal došlo u kontakt s virusom nađu kondilomi u predjelu grkljana.

[Type here]

Koji su simptomi i znakovi infekcije HPV-om ?

Većina ljudi koji su nosioci HPV-a ne znaju da su inficirani. Virus živi u stanicama kože ili sluznice i obično ne izaziva simptome. Kod nekih ljudi javljaju se kondilomi ili promjene na vratu maternice, vanjskom spolovilu, anusu ili penisu, a danas, na sreću, sve rjeđe, i genitalne ili analne karcinome.

Kondilomi se obično prezentiraju kao mekane, vlažne, uzdignute, ravne ili papilomatozne, pojedinačne ili multiple tvorbe, ružičaste do crvene boje. Mogu se pojaviti nakon nekoliko tjedana ili mjeseci nakon spolnog kontakta s inficiranom osobom, ali se ne moraju pojaviti uopće.

Metode uklanjanja uključuju aplikaciju krema od strane pacijenata ili postupke koje provodi liječnik. Nijedan terapijski postupak nije generalno bolji od drugog niti je idealan za sve slučajeve.

Kako se dijagnosticira HPV infekcija ?

Kod žena se HPV većinom dijagnosticira na temelju abnormalnog nalaza PAPA testa. Postoje također i specifični testovi za dokazivanje prisutnosti virusa u organizmu.

Kod muškaraca još nema pravog testa za dijagnozu HPV infekcije.

Postoji li lijek za HPV ?

Ne postoji "lijek" za HPV infekciju, iako kod većine žena infekcija prođe sama od sebe. Liječenje je usmjereno prema promjenama na koži ili sluznici koje nastaju ako posljedica HPV infekcije.

Koja je veza HPV-a i karcinoma vrata maternice ?

Svi tipovi HPV-a mogu izazvati blage promjene u PAPA testu bez ozbiljnih posljedica, ali neki od njih mogu, u rijetkim slučajevima dovesti i do karcinoma vrata maternice. Međutim u većine, tj. u oko 90%, žena nalaz kojim identificiramo prisutnost HPV-a postane negativan. S druge strane ipak, u određenog, manjeg broja žena, HPV infekcija duže traje i kao takva je glavni faktor rizika za razvoj karcinoma vrata maternice.

[Type here]

Redovitim ginekološkim pregledima s PAPA testom će se na vrijeme uočiti početne promjene na vratu maternice i provesti adekvatno liječenje. Koliko je važan redoviti PAPA test kazuje i činjenica da velika većina žena s karcinomom vrata maternice nije redovito testirana.

Kako mogu smanjiti rizik od genitalne HPV infekcije ?

Najsigurniji način za eliminaciju rizika od HPV infekcije je apstinencija od spolnog odnosa s drugim osobama, no to je istovremeno za većinu osoba teško prihvatljiv način smanjivanja rizika.

Zašto su potrebna HPV cjepiva?

Cjepiva protiv humanog papiloma virusa (HPV) smanjuju pojavu karcinoma vrata maternice, vagine, vulve i analnog otvora, kao i raka orofarinksa.

Neposredan učinak cijepljenja protiv HPV-a je smanjenje abnormalnih rezultata Papa testa. Osobe s neliječenom HPV infekcijom izložene su visokom riziku od razvoja raka povezanog s HPV-om, od kojih je rak vrata maternice u žena najčešći.

Uloga cjepiva u prevenciji oralnog i analnog karcinoma važna je jer ne postoje probirni testovi za te vrste raka. Približno 60% slučajeva raka usne šupljine, 66% slučajeva raka vrata maternice i približno 80% slučajeva raka analnog kanala povezano je s tipovima HPV-a 16 i 18 (2).

Tko bi se trebao cijepiti?

Cijepljenje protiv humanog papiloma virusa preporuča se za djevojčice i dječake u dobi od 11-12 godina, ali se može dati već u dobi od 9 godina, a najkasnije u dobi od 13-26 godina.

Djeca su najbolje zaštićena od HPV-a prije nego što budu izložena bliskim genitalnim kontaktom koža na kožu ili spolnim odnosom.

Koliko je doza potrebno?

[Type here]

Za djevojčice i dječake koji primaju prvu dozu cjepiva protiv HPV-a prije 15. godine života, potrebne su samo dvije doze. Razmak između dvije doze je 6-12 mjeseci. Ako se ove dvije doze daju u razmaku kraćem od 5 mjeseci, preporučuje se treća doza.

Ako žene ili muškarci dobiju svoju prvu dozu u dobi od 15 godina ili više, potrebne su tri doze. 2. doza se daje 1-2 mjeseca nakon prve doze, a treća 6 mjeseci nakon prve doze.

Cjepivo je najučinkovitije kada se daje prije izlaganja HPV virusu kroz seksualnu aktivnost, ali studije pokazuju učinkovitost čak i nakon izlaganja, ali treba istaći da se proizvodi veći odgovor antitijela u djece u dobi od 11 do 12 godina od starije djece i odraslih.

Mnogi roditelji misle da je HPV cjepivo potrebno samo njihovim kćerima. Zdravstveni radnici također bi trebali poticati roditelje na cijepljenje svojih sinova kako bi se smanjilo širenje HPV virusa i spriječio analni, orofaringealni i rak penisa te genitalne bradavice.

Treba li napraviti HPV DNK testiranje prije cijepljenja?

Ne. Čak i ako je pacijent testiran i rezultati su pozitivni, cijepljenje se i dalje preporučuje u dobi od 9 do 26 godina jer je vjerojatnost da je pacijent pozitivan na sve tipove HPV-a koje se može spriječiti cjepivom malo vjerojatna.

Trebam li cijepiti mladu ženu ako je prethodno imala abnormalan nalaz Papa testa ili ima povijest genitalnih bradavica?

Da. Čak i ako pacijent ima jedan ili dva tipa HPV-a koji uzrokuju abnormalni Papa test ili genitalne bradavice, cijepljenje se i dalje preporučuje u dobi od 9 do 26 godina jer je vjerojatnost da je žena pozitivna na sve tipove HPV-a koje se može spriječiti cjepivom malo vjerojatna.

Kako se razlikuju tri dostupna HPV cjepiva (bivalentna, četverovalentna i 9-valentna)?

Sva tri HPV cjepiva štite od HPV tipova 16 i 18, koji uzrokuju otprilike 66% slučajeva raka vrata maternice i većine drugih tipova raka koji se može pripisati HPV-u.

9-valentno HPV cjepivo cilja na pet dodatnih tipova raka koji uzrokuju HPV (31, 33, 45, 52 i 58), koji čine približno 15% slučajeva raka vrata maternice.

Kvadrivalentna i 9-valentna HPV cjepiva također štite od HPV tipova 6 i 11, koji uzrokuju genitalne bradavice.

[Type here]

Hoće li biti potrebna dodatna doza?

Potreba za dopunom još je u fazi proučavanja, ali dostupne informacije sugeriraju da dopunska doza nije potrebna i da zaštita traje najmanje 10 godina.

Preporuča li se cjepivo protiv HPV-a trudnicama?

Ne. Iako se HPV cjepiva ne preporučuju za korištenje u trudnoći, studije su pokazale da cijepljenje tijekom trudnoće ne uzrokuje nikakve posljedice za ženu ili njezin fetus. Cjepivo ne sadrži žive virusne čestice pa nije zarazno.

Postoje li kontraindikacije za cijepljenje?

Svatko tko je ikada imao alergijsku reakciju opasnu po život na bilo koju komponentu HPV cjepiva, ili na prethodnu dozu HPV cjepiva, ne bi trebao primiti cjepivo.

Mogu li se cjepiva protiv HPV-a dati dojiljama?

Da. Cjepiva protiv HPV-a mogu se i trebaju se davati dojiljama u dobi od 26 godina i mlađim koje prethodno nisu bile cijepljene. Ako je serija HPV cjepiva prekinuta zbog trudnoće, seriju treba nastaviti nakon poroda sa sljedećom dozom.

Jesu li HPV cjepiva sigurna?

Mnoga istraživanja provedena u zemljama u razvoju i razvijenim zemljama pokazuju sigurnost i učinkovitost HPV cjepiva.

Reference

Viens LJ i sur. Humani papiloma virus – povezani karcinomi Sjedinjene Američke Države, 2008.–2012. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2016;65:661–66.

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti. Koliko je karcinoma godišnje povezano s HPV-om? Dostupno na: <https://www.cdc.gov/cancer/hpv/statistics/cases.htm>.

Barber B, Eccles J. Radost romantike: zdravi adolescentski odnosi kao obrazovni program. U: Florsheim P, urednik. Adolescentski romantični odnosi i seksualno ponašanje: teorija, istraživanje i praktične implikacije. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum Associates; 2003. str. 355-70 (prikaz, stručni).